

Отглеждането на младите животни за ремонт – струва ли си?

Телетата са млечните крави на утрешния ден. Независимо от това в много от фермите на отглеждането на женските телета не се обръща достатъчно внимание. Тяхната храна често е с лошо качество, дава се недостатъчно или с лошо качество концентриран фураж или младите животни са в клещите на голямото натоварване на фермера и липсата на време за тях. Това не е изненадващо, като се има предвид, че основното внимание е съсредоточено върху млечните крави. Защото от там идват редовните приходи. Въпреки това правилното отглеждане на младите говеда в дългосрочен план гарантира добра печалба.

Статистиката показва, че смъртността при телетата (около 12% при телетата до шест месечна възраст) е относително висока. Ето защо отглеждането на малките женски телета е много важна част от бизнеса в млечната ферма и изисква по-голямо внимание.

1. Разходи за отглеждане на ремонтни животни.

Продължителността на отглеждането на ремонтните животни зависи от това каква е настройката на фермерите. В България заплождането на телетата става след 15 – 16 месечна възраст. В Холандия това става на около 12 месечна възраст, при достигнато живо тегло малко над 370 kg. На практика отелването на юниците става между 22 и 28 месечна възраст. Изследванията показват, че оптималната възраст на отелване е 24 месеца. Разбира се, след оценка на размера и теглото.

В табл. 1 са отразени приблизителните разходи за отглеждане на едно женско теле до юница при отелване на 24 месечна възраст. Не са отчетени разходите за амортизация на сградата, за ток и вода.

Таблица 1: Разход за отглеждане на една ремонтно животно (в лева за една отгледана юница) в налична сграда и собствено производство на грубия фураж.

Разход за:	Лева
Млекозаместител	175
Стартерна и концентратна смески	396
Сено	390
Силаж	630
Слама за постеля	12
Осеменяване	30
Разходи на труд	350
Ветеринарни разходи	43
Общо разходи:	2 026

Вижда се, че общите разходи за отглеждане на една юница възлизат на 2026 лева (без никакъв компромис при храненето и спазвайки всички добри практики при отглеждането на тези животни). Срещу тези разходи след 24 месеца ние ще имаме първотелка, от която можем да очакваме още на първа лактация 6 300 литра и на втора – 7 750 литра.

Дали това си струва?

Част от тези разходи ще се покрият от прихода след продажба на бракуваната крава. При живо тегло 650 kg. и цена 1,60 лв/kg ще получим приход 1040 лева. Остава една разлика от 986 лева, която трябва да се покрие от дохода, който ще получим от тази крава през целият и продуктивен живот. В табл. 2 е показано колко от постъпленията от всеки литър продадено мляко при различна пожизнена млечност покриват разходите за отглеждане на това теле.

Таблица 2: Разход за отглеждане на една ремонтно животно (стотинки за 1 kg мляко) при различна пожизнена млечност

Пожизнена млечност (kg)	Разходи за отглеждане отнесени към 1 kg мляко (стотинки)
10 000	9,86
20 000	4,93
30 000	3,29
40 000	2,46

Данните показват, че при една пожизнена млечност от 30 000 kg мляко разходите по отглеждане на едно младо животно се покриват с 3,3 стотинки от дохода, получен за всеки килограм реализирано мляко. Въпросът е: възможна ли е такава пожизнена млечност? А отговорът – да, лесно постижимо е, стига да се полагат адекватни грижи за телетата още от момента на тяхното раждане.

2. Кога да се отелват юниците?

Проведени изследвания и натрупаният опит в Холандия показва, че добрите условия и правилните грижи за младите животни оказват съществено влияние както върху лактационната, така също и върху пожизнената млечност.

Важната цел на развъждането е юницата да се отели за първи път на 24 месечна възраст при живо тегло преди отелването 630 kg. и след отелването – 570 kg., което е предпоставка за един дълъг и продуктивен живот. Това е лесно да се каже, но трудно да се получи. Въпреки това отглеждането до голяма степен определя успеха на говедовъдната ферма. Юниците, които след първото отелване са по- леки (и често по- млади) имат по- ниска млечност още на първа лактация. Те са по- податливи на болести след това и изостават в последващите лактации. Средно една холандска крава има 3,4 лактации и произвежда 30 000 литра мляко. Средната полезна продължителност на живота на една крава е 58 месеца.

В табл. 3 е показана връзката на срената млечност (за първа и втора лактация) с възрастта на първо отелване на юницата, а в табл. 4 – връзката между възрастта на първо отелване, пожизнената млечност и броя на лактациите.

Таблица 3: връзка между възраст на отелване и млечност на първа и втора лактация

Възраст на първо отелване (месеци)	Млечност I-ва лактация	Млечност II-ра лактация
23.9	6.539	8.038
24.6	6.317	7.743
26,2	5.961	6.879
27,8	5.832	6.374

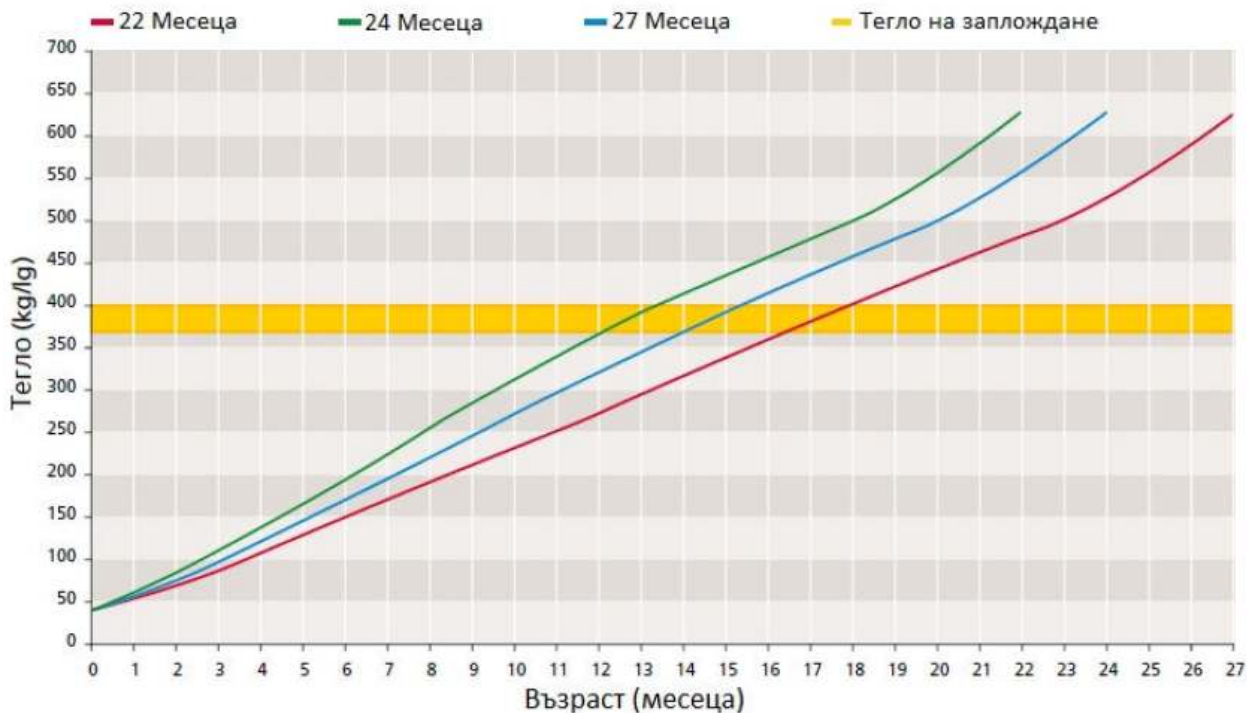
Таблица 4: връзка между възраст на отелване, пожизнена млечност и брой лактации

Възраст на първо отелване (месеци)	Пожизнена млечност (kg)	Брой лактации
21	21.330	2.4
22	31.230	3.1
23	38.345	3.7
24	36.154	3.2
25	32.085	3.2
26	21.465	2.3
27	19.960	2.1

Като цяло една тежка, добре развита и рано заплодена юница още на първа лактация има по- висока млечност, има и по- голяма продължителност на живота. Допълнително живо тегло

50 kg. след първото отелване води до получаване на около 850 литра по-вече мляко за целия продуктивен живот на кравата.

Възрастта на отелване оказва влияние и върху развитието на получения приплод. Това се вижда от приложената диаграма. Телетата, родени от майките на 24 месечна възраст достигат живо тегло за заплождане (оцветената в жълто хоризонтална ивица) по-рано от тези, родени от майки на 27 и на 22 месеца.

За първо заплождане е желателно юницата (Холщайн) да е добре развита: Тегло над 370 kg., височина при холката 1,32 m. и гръдна обиколка 165 cm.

Правилото за теглото при първо осеменяване на юниците от породата Холщайн е: 60% от средното тегло на възрастните крави в стадото. Този показател за различните стада може да варира в зависимост от селекцията и ако кравите са със средно тегло 600kg, то юниците могат да се заплождат на 360kg. Много по важен е показателят ръст, като обикновено се измерва височината в кръстеца, а не в холката. Идеалната височина за заплождане е 125-126 cm в зависимост от селекцията на стадото. Сложете хоризонтална тръба на такава височина и веднъж на 2 седмици прекарвайте юниците под нея, като предварително я намажете с боя. Юниците с остатъци от боя на кръстеца са готови за осеменяване (Тодор Арбов).

3. Отелване и коластрен период.

Грижите за телето трябва да започнат още в сухостойния период на кравата. Това означава осигурен уют и спокойствие на кравата, рационално хранене. 80% от всички здравословни проблеми при отелването са пряк резултат именно от грешки при отглеждането им през сухостойния период.

По време на отелването кравите остават спокойни, ако могат да виждат и чуват други, познати крави. След отелването, поне за времето до отделяне на плацентата, кравата трябва да бъде в отделен (индивидуален или групов) бокс за скороотелени крави със сламена постеля. Това позволява по-добро наблюдение на отделните животни. Не смесвайте никога скороотелената крава с група болни животни!

В Холандия се практикува отделяне на телето от майката веднага след отелването. Изтъкват се някои важни предимства на това:

- Намален риск от предаване на болест от майката на телето. Кравите носят вируси и/или бактерии, които не са опасни за кравата, но могат да бъдат опасни за телето.

- Намалява опасността от предаване на паратуберкулоза (чрез фекалите), ако кравата не оближе телето.
- Кравата преживява по- малък стрес, когато телето се отстрие преди тя да го е оближала.
- Има възможност за контрол на приемането на коластра от телето.
- Кравата не се разсейва от телето, което води до по- висока консумация на фураж.

Организацията на коластрения период за телетата има голямо въздействие върху процента смъртност при телетата във фермата. Телетата с нисък имунитет имат повишен риск за заболяване и смъртност.

Телетата се появяват на бял свят без имунитет, те нямат в кръвта си антитела. Те трябва да получат своята устойчивост от коластрата. Антителата в коластрата намаляват вероятността патогените да причинят заболяване на телето. За да се подобри качеството на коластрата, е възможно кравата да се ваксинира примерно срещу Рота- и Коронавируси. След ваксиниране кравата осигурява в коластрата антитела срещу тези заболявания и телетата автоматично ще получат по- висока защита срещу тях. Най- висока способност да усвояват антитела телетата имат веднага след раждането. Дванадесет часа след отелването тази способност е редуцирана с 50%, а след 24 часа практически телето почти не приема по- вече антитела. За това е много важно храненето с коластра да стане бързо, да се подава често и в достатъчни количества. За всеки час след раждането способността на храносмилателния тракт да усвоява антителата намалява с 10%.

Желателно е да се следват следните правила при храненето с коластра:

Бързо: Направете така, че в първите часове след раждането телетата да получат до 4 литра коластра. Много важно е през първите 12 часа телето да получи 5- 6 литра, а през следващите 12 часа още минимум 1 литър.

Често: Високата честота дава възможност телето да получи по- голямо общо количество коластра.

Достатъчно: Антителата, които телето получава от коластрата през първите 16 часа след раждането си осигуряват защита за 3-4 седмици. За това е важно количеството коластра, което телето е поело.

Коластрата трябва да се дава при спазване на високи хигиенни изисквания. Поставайте и давайте коластрата на телето само от чист, дезинфекциран съд. За препоръчване е в зоната, където са настанени новородените телета, да се носят отделни дрехи и обувки.

Не бива да се хранят телетата с коластра или мляко от маститни крави, освен ако е пастьоризирано. Храносмилателният тракт на телето е пропусклив за бактерии и други възпалителни клетки, които намаляват приемането на антитела. Маститното мляко съдържа антибиотици, а даването на антибиотици на малко теле не е желателно. Съществува риска по-късно телето да носи в себе си резистентни на антибиотици бактерии. Пастьоризацията решава този проблем. Изследванията показват, че пастьоризация в продължение на 90 минути при 60⁰C не променя качествата на коластрата.

инж. Стефан Станев, доц., д-р.
АГРОЕКОН ООД
ул. Милин Камък 23 ап.2
6000 Стара Загора

tel/fax +359 42 621 303
Mob. +359 887 582 684
e-Mail: s.stanev@agroecon.com
web: www.agroecon.com

Допълнение на публикацията.

<https://говедовъд.ею/%d0%be%d1%82%d0%b3%d0%bb%d0%b5%d0%b6%d0%b4%d0%b0%d0%bd%d0%b5-%d0%bd%d0%b0-%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b5%d1%82%d0%b0-%d1%88%d0%b5%d1%81%d1%82-%d0%bf%d1%8a%d1%82%d0%b8-%d0%b4%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%b5/>

Нсг България

11.01.2017

ОТГЛЕЖДАНЕ НА ТЕЛЕТА – ШЕСТ ПЪТИ ДОБРЕ

Всичко започва след отелването на кравата. Идва телето и трябва да го отгледаме. Но за да го запазим, отгледаме и направим крава трябва много добри грижи, настояване и знания. Преди раждането обаче трябва да заплодим кравата и то с добър разплодник, да я отгледаме добре през сухостойния период, да извършим добре всички профилактични мероприятия, да я отелим добре по правилата ако няма проблеми и накрая да я доим добре. Думичката добре до тук я повторихме шест пъти. Така, че нека ви представим и шестия материал свързан с отглеждането на телетата. И независимо, че казваме за съвременното говедовъдство, че е бизнес, а в бизнеса няма сантименти, няма чувства, няма компромиси, при вида на умряло теле всички потръпваме и сме с тази картина няколко часа. Така че, трупайки знания и прилагайки ги при отглеждането на телетата, все по-малко ще имаме умряло малко теле в някои ъгъл на обора, или в клетката.

Материалът който помещаваме ни е предоставен от нашия задокоеански експерт по говедовъдство Тодор Арбов. В него той прави допълнения към материал номер 4, предоставен ни от инж. Стефан Станев. Така сглобен този материал трябва да стане настолно четиво на нашите фермери по отношение отглеждането на телетата. Все пак в тази статия са преплетени двата колоса на говедовъдството в момента САЩ и Холандия. Трябва да им се доверим.

Проблемите с отелването се проявяват най-често при първотелките, но тяхното начало започва много по-рано. Храненето на юниците с концентрат след 12 месечна възраст води до затлъстяване и трудни раждания. Заплождането на юниците след 14-16 месечна възраст и живо тегло над 360-380 кг има същите негативни последици. При кравите от голяма важност са последните два месеца от лактацията, като нормално 15-20 % от животните, особено по-ниско продуктивните, започват да натрупват наднормено тегло. Затова е необходимо отделянето на такива животни и изключването на зърното (енергията) от дажбата.

Само първото хранене с коластра има отношение към имунитета. За постигане на желания резултат са от значение три фактора: качество, количество и време.

За подобряване качеството на коластрата, по принцип ваксинациите за Ринотрахеит, Мукозна болест, Рота-Корона вирус и Парагрип се извършват през първите седмици на сухостоя. По този начин в коластрата има максимална концентрация на антитела срещу тези заболявания, които защитават телето през първия месец от живота му. **Препоръчително е плътността (качеството)**

на колстрата да се измери с коластромер. Да не се използва коластра от болни крави, а също така и от първотелки, където концентрацията на антитела е само 70% от нормалната.

За целта, особено в малки и средни ферми, е необходимо създаването на банка със замразена качествена коластра, която може да се използва през следващите 6 месеца, съхранена при температура -18 С.

Количеството приета коластра по време на първото хранене също е от голямо значение. Необходимата норма е 8-10% от живото тегло на новороденото теле, т.е. 3.0 – 4.0 литра. Желателно е храненето да стане със сонда, за да може да се контролира приетото количество. Доброволната консумация без сонда най-често е 2.0 – 2.5 литра, което е недостатъчно за предпазване на телетата от заболявания. Времето на първото хранене с коластра е от решаващо значение за имунитета. Желателно е то да стане през първите два часа след раждането. След това не само значително намалява способността на чревната стена да пропуска антителата в кръвния ток, но и рязко се увеличава киселинността в сирищника, което води до нарушаване структурата на гамоглобулините (антителата) и тяхното дезактивиране. **Следващите храненияя с коластра нямат отношение към имунитета.**

През първите 3 дни телето трябва да получава 6 литра коластра дневно, тъй като тя съдържа голямо количество мазнини и протеини и дава добър старт на телето. Освен това в коластрата има и други биоактивни вещества, които стимулират растежа на телето (растежни фактори), развитието на имунната система (хормони) и правилното развитие на чревната стена (олигозахариди). Преходното мляко (2-6 доене) също съдържа увеличена концентрация от тези биоактивни вещества.

Трябва да се знае, че между 20-я и 40-я ден след раждането телето нама достатъчна имунна защита, тъй като през този период концентрацията на антитела от коластрата е вече под прага на заболяемост, а собствения имунитет на телето все още не е развит напълно. През този период трябва да се избягват всякакви действия, водещи до стрес при телетата – преместване, групиране, смяна на дажбата, обезроговяване, ушни марки, ваксинации и т.н.

Ваксинациите нормално се правят след 40 дневна възраст, когато имунната система е развита на повече от 80% и дава добър имуноен отговор на ваксината. Желателно е телетата да се групират след 60 дневна възраст, когато имунната им система е вече напълно развита и имат придобит допълнителен имунитет от ваксинациите.